

В С Е У К Р А І Н С Ь К А   С П І Л К А

РАДА ЛГБТ-ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

Тел.: +380 (44) 542-77-38, +380 (50) 315-54-57 • E-mail: lgbt-rada@mail.ru
Місцезнаходження та поштова адреса: 02218, м. Київ, вул. Валентина Сєрова, буд. 30-Б, кв. 34

м. Київ, 06 жовтня 2011 р.

№ 01-10/11-Р

Про неприйнятність законопроекту № 8711

**Голові Верховної Ради України
ЛИТВИНУ В. М.**

Адреса: 01008, м. Київ–8,
вул. Михайла Грушевського, 5

КОПІЇ:

Першому заступнику, заступнику Голови ВР України, головам комітетів ВР України, головам депутатських фракцій і груп у ВР України, керівникам центральних органів виконавчої влади, представникам міжурядових організацій (за списком — усього 19 адресатів)

ШАНОВНИЙ ВОЛОДИМИРЕ МИХАЙЛОВИЧУ!

Дозвольте висловити серйозне занепокоєння у зв'язку із включенням до порядку денного 9-ї сесії Верховної Р України VI скликання проекту Закону України № 8711 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо захисту прав дітей на безпечний інформаційний простір)», згідно з яким пропонується запровадити в Україні відповідальність за «пропаганду гомосексуалізму» та «пропаганду культу гомосексуалізму».

Під прикриттям добрих намірів щодо захисту прав дітей зазначений законопроект у разі його прийняття суттєво zdeформує інформаційний та правовий простір держави, негативно позначиться на широкому спектрі суспільних відносин і міжнародних справах України.

П'ятеро ініціаторів цього законопроекту є добре знайомими в Україні та за її межами супротивниками громадянської рівноправності для представників ЛГБТ-спільноти (лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів), чисельність якої становить в Україні, за експертними підрахунками, від 800 тис. до 1 млн 200 тис. осіб.

Протягом останніх місяців низкою неурядових організацій України широкого спектру проведено всебічний, ґрунтовний соціальний та правовий аналіз названого вище законопроекту.

За результатами аналізу встановлено, що поданий законопроект:

1. Суперечить Конституції України, низці Законів України та чинним для України міжнародним документам.
2. Є таким, у якому розмито предмет правового регулювання.
3. Ґрунтується на неправдивій, безпідставній, спотвореній інформації про соціальну дійсність.
4. Спрямований на пропаганду антинаукових уявлень про людську сексуальність і гендерну ідентичність.
5. Порушує права та інтереси неповнолітніх осіб, зокрема тих, для яких уже настав «вік згоди».
6. Унеможливить у разі прийняття подальшу лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для громадян України.
7. Суперечить загальноєвропейській концепції прав людини, втіленій у рекомендаціях та інших документах Ради Європи.
8. Створить у разі його прийняття передумови для зловживань з боку посадових і службових осіб, вибіркового переслідування громадян і юридичних осіб на надуманих підставах.
9. Заблокує ефективне впровадження в Україні державних і недержавних програм із профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу.

На наш погляд, можливі два подальших сценарії:

- 1) або Україна долучається до таких країн і суб'єктів, як Мавританія, Нігерія, Рязанська область Росії, Ємен, Судан, де публічні прояви гомосексуальності є криміналізованими, — що стосується не тільки публічних свідчень певної особи про свою сексуальну орієнтацію, але й роботи громадських організацій, які обстоюють права ЛГБТ, цензури щодо визнаної культурної спадщини та творів мистецтва тощо (саме це, де-факто, пропонується вітчизняним законопроектом № 8711);
- 2) або Україна підтверджує свою відданість принципіві рівності прав і свобод для всіх її громадян, без поділу за ознакою сексуальної орієнтації, у відповідності до власної Конституції та в дусі правозахисних стандартів Організації Об'єднаних Націй і Ради Європи.

Ми вітаємо негативний висновок щодо законопроекту № 8711, зроблений Головним науково-експертним управлінням парламентського Апарату, але вважаємо, що цей висновок, попри його негативність, не містить усіх необхідних підстав, які свідчать про неприйнятність законопроекту.

Нами вже вжито кроки щодо інформування широкого кола міжнародних (зокрема міждержавних), правозахисних організацій, а також державних органів про ситуацію, що складається навколо законопроекту № 8711.

Ми просимо Вас, шановний Володимире Михайловичу, як Голову Верховної Ради України взяти викладені вище аргументи до уваги та обговорити соціально-політичні наслідки можливого прийняття законопроекту № 8711 на Погоджувальній раді депутатських фракцій, а також учинити у відповідності до Регламенту Верховної Ради України інші дії, які на практиці підтвердять пріоритетність конституційних норм у суспільно-політичному житті країни та європейський вибір нашої держави.

ДЛЯ ДОВІДКИ: Рада ЛГБТ-організацій України — це національна спілка, до складу якої входять 19 ЛГБТ-організацій нашої країни. Зміст діяльності Ради полягає, зокрема, у всебічній адвокації прав, інтересів і потреб ЛГБТ, у тому числі на політичному рівні. Діяльність Ради легалізовано Міністерством юстиції України відповідно до наказу від 17 січня 2011 р. № 144/5.

ДОДАТКИ:

- 1) перелік адресатів, яким направлено копії цього звернення *(на 2 арк.)*;
- 2) Аналітичний висновок щодо законопроекту від 20 червня 2011 р. № 8711 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо захисту прав дітей на безпечний інформаційний простір)» від 29 вересня 2011 р. *(на 13 арк.)*.

З повагою,

**голова Комітету з питань правозахисту
та прав людини — співголова
Ради ЛГБТ-організацій України**

Андрій МАЙМУЛАХІН

АНАЛІТИЧНИЙ ВИСНОВОК

щодо законопроекту від 20 червня 2011 р. № 8711

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів

(щодо захисту прав дітей на безпечний інформаційний простір)»

Статус документа: ДЛЯ СЛУЖБОВОГО КОРИСТУВАННЯ

Загальна інформація

20 червня 2011 р. на розгляд Верховної Ради України внесено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо захисту прав дітей на безпечний інформаційний простір)»¹, згідно з яким пропонується запровадити в Україні відповідальність за «пропаганду гомосексуалізму».

Законопроект подано до парламенту групою шести народних депутатів України в такому складі:

- 1) **Царьков Євген Іванович**, обраний від Комуністичної партії України (№ 29 у виборчому списку), член депутатської фракції Комуністичної партії України, заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики;
- 2) **Лук'янова Катерина Євгеніївна**, обрана від Блоку «НАША УКРАЇНА — НАРОДНА САМООБОРОНА» (№ 49 у виборчому списку), членкиня депутатської фракції Блоку «НАША УКРАЇНА — НАРОДНА САМООБОРОНА», голова підкомітету з питань молодіжної політики, сім'ї та дитинства Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму;
- 3) **Унгурян Павло Якимович**, обраний від «Блоку Юлії Тимошенко» (№ 168 у виборчому списку), член депутатської фракції «Блок Юлії Тимошенко — “Батьківщина”», член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці;
- 4) **Ковалевська Юлія Сергіївна**, обрана від Партії регіонів (№ 214 у виборчому списку), членкиня депутатської фракції Партії регіонів у Верховній Раді України, членкиня Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України;
- 5) **Чорновіл Тарас Вячеславович**, обраний від Партії регіонів (№ 3 у виборчому списку), член депутатської групи «Реформи заради майбутнього» у Верховній Раді України, перший заступник Голови Комітету Верховної Ради України у закордонних справах;
- 6) **Григорович Лілія Степанівна**, обрана від Блоку «НАША УКРАЇНА — НАРОДНА САМООБОРОНА» (№ 12 у виборчому списку), членкиня депутатської фракції Блоку «НАША УКРАЇНА — НАРОДНА САМООБОРОНА», секретар Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я.

Постановою Верховної Ради України від 6 вересня 2011 р. № 3692-VI названий проект Закону включено до порядку денного дев'ятої сесії ВР України шостого скликання за розділом «Питання, які доручається підготувати і доопрацювати до розгляду на сесії»².

---

¹ http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=40734.

² <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=5&nreg=3692-17>.

Поданим законопроектом пропонується запровадити до вітчизняного законодавчого поля нові правові терміни — «пропаганда гомосексуалізму» та «культ гомосексуалізму» — і відповідно заборонити прояви цих явищ у суспільній площині.

Загальний експертний висновок

За результатами експертного аналізу встановлено, що поданий законопроект:

1. Є таким, у якому розміто предмет правового регулювання.
2. Ґрунтується на неправдивій, безпідставній, спотвореній інформації про соціальну дійсність.
3. Спрямований на пропаганду антинаукових уявлень про людську сексуальність.
4. Порушує права та інтереси неповнолітніх осіб, зокрема тих, для яких уже настав «вік згоди».
5. Суперечить Конституції України, низці Законів України та чинним для України міжнародним документам.
6. Унеможливить у разі прийняття подальшу лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для громадян України.
7. Суперечить загальноєвропейській концепції прав людини, втіленій у рекомендаціях та інших документах Ради Європи.
8. Створить у разі його прийняття передумови для зловживань з боку посадових і службових осіб, вибіркового переслідування громадян і юридичних осіб на надуманих підставах.
9. Заблокує ефективне впровадження в Україні державних і недержавних програм із профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу.

Експертний аналіз

З одного боку, документом пропонується встановити, що *«гомосексуалізм — стосунки сексуального характеру між особами однієї статі»*. З іншого боку, законопроект не містить ані визначення терміна «пропаганда гомосексуалізму», ані визначення терміна «культ гомосексуалізму». Таким чином, у законопроекті **розміто предмет правового регулювання**.

При аналізі поняття «пропаганда гомосексуалізму» слід виходити зі словникового значення терміна «пропаганда»: пропаганда (від лат. *propaganda* — те, що підлягає розповсюдженню) — діяльність, спрямована на поширення і роз'яснення політичних, філософських, наукових, етичних, художніх ідей, учень і поглядів, знань, цінностей тощо з метою формування певного світогляду, уявлень та емоційного настрою, впливу на поведінку людей³.

Виходячи з цього значення, **пропаганда природно належить до конституційного права людини на свободу думки та слова, вільне вираження своїх поглядів і переконань, вільне збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб**, закріпленого 34-ю статтею Конституції. Зазначена стаття Основного Закону містить **вичерпний** перелік підстав, за якими це право (в тому числі право на пропаганду)

³ Словник іншомовних слів / За ред. проф. Пустовіт Л. О. — Видання із серії «Бібліотека державного службовця». — К.: вид-во «Довіра», УНВЦ «Рідна мова», 2000. — С. 768.

може бути обмежено: «Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя» (частина третя ст. 34 Конституції).

Автори законопроекту обрали одну з цих підстав, безпідставно (і безграмотно в прямому сенсі слова) стверджуючи, що *«поширення гомосексуалізму складає загрозу національній безпеці, оскільки приводить до епідемії ВІЧ/СНІД, а також руйнує інститут сім'ї та може призвести до демографічного кризи»* (абзац другий розділу 1 пояснювальної записки⁴).

Проте законодавством України встановлено, що розробка питань, *«які відповідно до Конституції [...] належать до сфери національної безпеки»*, є компетенцією РНБО (частина 1 ст. 4 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України»⁵). Водночас, аналіз указів Президента України щодо впровадження рішень РНБО засвідчує, що Рада національної безпеки і оборони України ніколи не розглядала проблематику «гомосексуалізму», а відповідно — не могла віднести його «поширення» до категорії загроз національній безпеці.

Таким чином, з правової точки зору **віднесення «поширення гомосексуалізму» до «загроз національній безпеці» є юридично необґрунтованим**, а відповідно — не може виступати підставою для заборони «пропаганди гомосексуалізму» чи «культу гомосексуалізму».

Автори законопроекту не наводять в пояснювальній записці інших конституційних підстав для заборони «пропаганди гомосексуалізму» та «культу гомосексуалізму», аніж зазначена «загроза національній безпеці», а тому **зазначений законопроект у разі його прийняття суперечитиме 34-й статті Конституції України**.

Говорячи про епідемію ВІЛ-інфекції/СНІДу, яка дійсно має місце в Україні, слід керуватися філософією Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ»⁶. Частиною 1 ст. 2 зазначеного закону встановлено, що *«державна політика у сфері протидії поширенню хвороб, зумовлених ВІЛ, реалізується [...] шляхом розроблення [...] та [...] забезпечення реалізації загальнодержавних та інших програм, що передбачають здійснення заходів з профілактики поширення ВІЛ-інфекції, інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо принципів здорового [...] способу життя, [...] відповідальної поведінки у сфері сексуальних стосунків, розроблення навчальних, просвітницьких та виховних програм з цих питань для середніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів»*. Цю державну політику спрямовано також і на ЧСЧ (чоловіків, які практикують секс із чоловіками) як одну з груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ⁷. Але реалізація цієї політики щодо ЧСЧ

⁴ http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc34?id=&pf3511=40734&pf35401=195767.

⁵ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=183%2F98-%E2%F0>.

⁶ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1972-12>.

⁷ Уперше ЧСЧ офіційно визнано в Україні групою ризику відповідно до Програми профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2001–2003 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2001 року № 790 (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=790-2001-%EF>). ЧСЧ (у розшифровці «чоловіки, які мають сексуальні стосунки з чоловіками») визначено як одну з груп ризику в документі «Завдання і заходи з виконання Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 роки» — додатку до Загальнодержавної програми забезпечення

неможлива без, як зазначено в Законі, «інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо принципів відповідальної поведінки у сфері сексуальних стосунків». Ведення такої роботи може трактуватися в розумінні поданого законопроекту саме як «пропаганда гомосексуалізму».

При цьому слід брати до уваги, що широка соціальна робота з ЧСЧ вимагається Загальнодержавною програмою забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 роки. Зокрема, до 2014 року «профілактичними заходами» планується охопити 60 % «чоловіків, які мають сексуальні стосунки з чоловіками». Органами державної влади, відповідальними за цю роботу, визначені Міністерство охорони здоров'я України та Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту⁸.

Інтервал оціночної чисельності групи ЧСЧ (у віці від 15 до 49 років) на рівні країни, рекомендований для користування, становить від 95 до 213 тис. осіб (медіанне значення — 154 тис.)⁹.

Профілактичні заходи, передбачені Законом, впроваджуються на підставі [Стандарту](#) надання соціальних послуг з профілактики ВІЛ-інфекції серед осіб з високим ризиком інфікування ВІЛ статевим шляхом¹⁰, затвердженого спільним [наказом](#) Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства охорони здоров'я України від 13 вересня 2010 р. № 3123/275/770 «Про затвердження стандартів надання соціальних послуг представникам груп ризику» та зареєстрованого Міністерством юстиції України 8 жовтня 2010 р. за № 903/18198. Пунктом 2.5 зазначеного Стандарту передбачено, зокрема, «надання отримувачам послуг інформації та інформаційно-освітніх матеріалів». Відповідно до своєї специфіки ці матеріали повинні містити релевантну інформацію про гомосексуальну поведінку в контексті забезпечення здоров'я осіб, які її практикують. Законопроект № 8711 може стати на заваді вільному поширенню цих матеріалів серед цільової аудиторії.

Таким чином, у разі прийняття зазначеного законопроекту він суперечитиме **Законові України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» та [Законові України «Про затвердження Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 роки»](#)**¹¹, унеможливаючи далі ефективне впровадження заходів із профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу через ЧСЧ.

профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 роки, затвердженої Законом України від 19 лютого 2009 р. № 1026-VI (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1026-17>).

⁸ У контексті адміністративної реформи, передбаченої Указом Президента України від 9 грудня 2010 року № 1085 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» (<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1085%2F2010>), відповідні функції, ймовірно, перейдуть до компетенції новоствореного Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та/або Міністерства соціальної політики України.

⁹ Аналітичний звіт за результатами соціологічного дослідження «Оцінка чисельності груп високого ризику інфікування ВІЛ в Україні» станом на 2009 рік / МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні». — Авт. колектив: Берлева Г. О., Думчев К. В., Кобища Ю. В., Панотто В. І., Петренко Т. В., Салюк Т. О., Шваб І. А. — К., 2010. — 104 с. — Режим доступу до pdf-версії: http://www.aidsalliance.org.ua/ru/library/our/monitoring/pdf/indd_ua.pdf // офіційний сайт МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні». — С. 12, 72.

¹⁰ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0904-10>.

¹¹ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1026-17>.

Виходячи з викладеного, вбачається, що **прийняття законопроекту негативним чином позначиться на ситуації з епідемією ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні** — а цей ефект є прямо протилежним тим цілям, які декларуються авторами законопроекту.

—

Не відповідає дійсності й те, що, мовляв, *«поширення гомосексуалізму [...] руйнує інститут сім'ї та може призвести до демографічного кризису»* (абзац другий розділу 1 пояснювальної записки). Адже сім'я в Україні визначається чинним законодавством як *«первинний та основний осередок суспільства»,* що його *«складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права і обов'язки»* (визначення відповідно до частин 1–2 ст. 3 Сімейного кодексу України)¹². Згідно з цим визначенням, сім'ю становлять також ті одностатеві пари, які *«спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права і обов'язки»*, попри те, що такі сімейні пари не визнаються в Україні подружжям.

За наявними соціологічними даними, в Україні нараховується від 100 до 200 тис. одностатевих сімей¹³. Немає наукових даних, які свідчать, що українські гомосексуали буцімто *менш схильні* до створення сім'ї, ніж їхні гетеросексуальні співвітчизники. Про необхідність урахування фактору існування одностатевих сімей ще п'ять років тому заявило Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту: *«Перед Україною стоїть завдання щодо вироблення державного ставлення до реально існуючих різних форм шлюбного співжиття при формуванні та здійсненні сімейної політики держави. Зокрема, врахування необхідності легалізації одностатевих шлюбів з огляду на прийняття міжнародних документів, в яких з визнанням таких шлюбів пов'язується можливість входження до європейського співтовариства»*¹⁴.

Фахівці-науковці свідчать про відсутність зв'язку між поширенням гомосексуальних стосунків і демографічним становищем у країні. Так, доктор медичних наук, генеральний директор Українського центру сексології та андрології Інституту урології Академії медичних наук України, головний сексопатолог і андролог Міністерства охорони здоров'я України проф. І. І. Горпинченко авторитетно зазначає: *«Демографічна ситуація в нашій країні на 99 % залежить від несприятливих соціально-економічних чинників. Медичний аспект цієї проблеми, як безплідні, гомосексуальні шлюби [...] істотно не впливають на демографічну ситуацію»*¹⁵.

—

Повз увагу фахівців не пройшла та обставина, що автори законопроекту вдалися до специфічного політтехнологічного прийому, який полягає в **підміні змісту законопроекту у його назві**. Адже в законопроекті йдеться про заборону пропаганди та культу гомосексуалізму в усьому вимірі суспільних відносин, а не в галузі інформаційно-просвітницької та освітньої роботи серед дітей, тобто осіб, які не досягли 18-річного віку.

¹² <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2947-14>.

¹³ Маймулахин А. Ю., Касянчук М. Г., Лещинский Е. Б. Однополое партнёрство в Украине: Отчёт о проведенном исследовании / Региональный информационный и правозащитный центр для геев и лесбиянок «Наш мир», Общественная организация «Донбасс-СоцПроект». — Донецк/Київ, «Атопол», 2009. — С. 22. — Режим скачування: http://gay.org.ua/publications/same_sex_partnership.pdf.

¹⁴ Лист Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 1 листопада 2006 р. № 4-3/11142.

¹⁵ Карпинская В.: Мы все реже говорим о любви: Сексопатолог Игорь Горпинченко о том, как найти сексуальную гармонию и быть счастливым [стенограма веб-конференції з Ігорем Горпинченком] // Газета по-киевски Онлайн [сайт]. — 06.12.2007, 17:42. — Режим доступу: <http://mycityyua.com/news/webconference/2007/12/06/174239.html>.

Попри це законопроект містить пояснювальний підзаголовок *«щодо захисту прав дітей на безпечний інформаційний простір»*. Із цим публічно погодився і співавтор законопроекту народний депутат України Є. І. Царьков, зазначивши, що *«назва закону завуальовано, щоб уникнути протидії його прийняттю»*¹⁶.

У зв'язку з цим варто наголосити на науковому розумінні явища гомосексуальності. Протягом певного історичного проміжку часу гомосексуалізм розглядався як сексуальна девіація, але ще до того, як Україна виборола незалежність, діагноз «гомосексуалізм» було обґрунтованим чином виключено з Міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я (скорочено — Міжнародна класифікація хвороб, або МКХ).

Рішення про перспективне впровадження МКХ-10 в Україні прийнято урядом відповідно до розділу «Розробка та впровадження автоматизованого ведення загальнодержавних класифікаторів» Державної програми переходу України на міжнародну систему обліку і статистики, затвердженої постановою Кабінетом Міністрів України від 4 травня 1993 р. № 326 «Про концепцію побудови національної статистики України та державну програму переходу України на міжнародну систему обліку і статистики»¹⁷.

8 жовтня 1998 р. Міністерством охорони здоров'я України видано наказ № 297 «Про перехід органів і закладів охорони здоров'я України на Міжнародну статистичну класифікацію хвороб і споріднених проблем охорони здоров'я десятого перегляду», яким в Україні остаточно впроваджено діагностичні стандарти МКХ-10, зокрема вирішено *«здійснити перехід на Міжнародну статистичну класифікацію хвороб і споріднених проблем охорони здоров'я десятого перегляду (МКХ-10) як єдиного міжнародного нормативного документа для формування системи обліку і звітності в охороні здоров'я з 01.01.99 року»* (пункт 1.1 зазначеного наказу), а також *«включити питання МКХ-10 в програму відповідних дисциплін для навчання студентів вищих медичних закладів освіти I–IV рівнів акредитації»* (п. 4.2)¹⁸.

Офіційний переклад МКХ-10 з англійської на українську проведено Українським інститутом громадського здоров'я, офіційне видання українською мовою здійснено видавництвом «Здоров'я» у 1998–2001 роках.

В офіційному українському виданні МКХ-10 зазначено: *«сексуальна орієнтація сама по собі не повинна розглядатись як відхилення»*¹⁹. Отже, будь-який із трьох видів сексуальної орієнтації — гетеро-, бі- та гомосексуальність — є нормативними. Відповідно, **поширення наукової інформації про нормативність гомосексуальності є не тільки правом, але й обов'язком суб'єктів галузі охорони здоров'я** у відповідності до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»²⁰:

- 1) статтею 4 зазначеного Закону передбачено, що одним із «основних принципів» охорони здоров'я є *«орієнтація на сучасні стандарти здоров'я»*;

¹⁶ Орлов Д.: Рада грозить тюрмою за рекламу геїв: Депутати хочуть прирівняти гомосексуальне порно до расизму // *Сьогодні.ua*. — 23.06.2011, 07:03. — Режим доступу: <http://www.segodnya.ua/news/14261770.html>.

¹⁷ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=326-93-%EF>.

¹⁸ <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=1443>.

¹⁹ Міжнародна статистична класифікація хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я: Десятий перегляд / Всесвітня організація охорони здоров'я, Міністерство охорони здоров'я України, Український інститут громадського здоров'я. — Т. 1, ч. 1. — К., Здоров'я, 1998. — С. 403.

²⁰ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2801-12>.

- 2) частиною першою ст. 32 Основ законодавства України про охорону здоров'я встановлено, що *«держава сприяє утвердженню здорового способу життя населення шляхом поширення наукових знань з питань охорони здоров'я»;*
- 3) пунктом «в» ст. 78 Основ законодавства України про охорону здоров'я встановлений **обов'язок** медичних працівників *«поширювати наукові та медичні знання серед населення»*, до яких належить, зокрема, інформація про депатологізацію та нормативність гомосексуальності.

Наведені норми Основ законодавства України про охорону здоров'я прийняті на розвиток конституційного права людини на охорону здоров'я, закріпленого 49-ю статтею Основного Закону.

Зазначений вище **обов'язок** медичних працівників *«поширювати наукові та медичні знання серед населення»* не може бути реалізований на практиці без можливості інформувати населення про природу та особливості людської сексуальності, зокрема, гомосексуальності, в тому числі з використанням друкованих видань і засобів масової інформації.

Отже, в разі свого прийняття законопроект № 8711 **унеможливить реалізацію в повному обсязі Основ законодавства України про охорону здоров'я та суперечитиме ст. 49 Конституції України.**

—

Повертаючись до питання про *«захист прав дітей на безпечний інформаційний простір»*, слід зазначити, що дітьми в розумінні законодавства є особи до виповнення 18 років. На нашу думку, діти, у відповідності до певного свого віку, повинні володіти можливістю отримувати адекватні відомості про людську сексуальність, в тому числі з питань сексуальної орієнтації — гетеро-, бі- та гомосексуальної. Позбавлення дітей права на інформацію про сексуальність негативно позначиться на показниках їхньої соціальної адаптації. Стрижень статевого виховання повинен формуватися, на нашу думку, в сім'ї та школі. Саме такий підхід забезпечить адекватне реагування дітей на інформацію про сексуальність, яку вони отримують із інших джерел — всесвітньої мережі «Інтернет», телебачення, преси тощо.

Отже, обмеження обігу інформації про гомосексуальність у публічному просторі призведе, насправді, до порушення прав дітей на безпечний інформаційний простір, тому що «безпека» інформаційного простору має, передусім, суб'єктивний вимір, вимірюваний знаннями та установками особи, що є споживачем інформаційної продукції.

Слід взяти до уваги, що «вік згоди» становить в Україні 16 років²¹, тобто дитина віком від 16 до 18 років вважається в Україні такою, що має право ініціювати статеві дії будь-якого нормативного характеру (зокрема, гомосексуальні) з іншими особами, які досягли «віку згоди», а також давати усвідомлену згоду на статеві дії (в тому числі гомосексуального характеру) щодо неї з боку інших осіб, які так само досягли «віку згоди». Це означає, що дитина у віці від 16 років повинна мати безперешкодний доступ до всього обсягу інформації про нормативну сексуальність.

²¹ Див. ст. 156 «Розбещення неповнолітніх» Кримінального кодексу України: *«Вчинення розпусних дій щодо особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку, — караються [...]»* (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=4&nreg=2341-14>).

Крім того, прийняття законопроекту № 8711 прямим чином зашкодить інтересам і правам неповнолітніх. Як свідчить офіційний журнал Американської академії педіатрії «Pediatrics», «щонайменше 47 % гомосексуальних підлітків усерйоз замислювалися про суїцид, 36 % уже робили спроби самогубства»²². Це відбувається через ізоляцію, яку вони переживають, часте неприйняття з боку однолітків, глузування, образи, депресивний стан. Заборона на публічне обговорення теми гомосексуальності позначиться на таких неповнолітніх особах негативним чином. Не варто забувати і про таке явище як «гомофобний булінг» (або цькування), яке проявляється у вербальному, фізичному і сексуальному насильстві та іноді стає причиною самогубства неповнолітніх. Як зазначають експерти, гомофобному булінгу піддаються діти (підлітки) як гомосексуальної, так і гетеросексуальної орієнтації²³. Ефективно протистояти гомофобному булінгові можна тільки шляхом включення відповідної інформації до виховних програм із толерантності.

За даними дослідження, здійсненого 2011 року Українським інститутом соціальних досліджень імені Олександра Яременка за сприяння Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, чисельність ЧСЧ у віці від 10 до 19 років оцінюється в нашій країні у межах від 16,4 до 22,4 тис. осіб; для визначення оціночної чисельності підлітків-ЧСЧ рекомендовано прийняти середнє значення зазначеного інтервалу, яке наближається до 20 тис. осіб²⁴.

Прийняття законопроекту № 8711 може спричинити невиправдане обмеження права громадян «збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи та демонстрації», гарантованого ст. 39 Конституції України, оскільки будь-який публічний захід (пікет, мітинг, хода тощо), спрямований, зокрема, на захист прав людини для представників ЛГБТ-спільноти (гомосексуалів, бісексуалів і трансгендерів), може бути кваліфікований як «пропаганда гомосексуалізму».

У пояснювальній записці до законопроекту стверджується, що «засоби масової інформації, всупереч інтересам суспільства і держави, формують толерантне ставлення до таких явищ як стосунки сексуального характеру осіб однієї статі» (четвертий абзац розділу 1).

Як убачається зі сказаного вище, «стосунки сексуального характеру осіб однієї статі» є нормативним проявом людської сексуальності; отже, **формування толерантного ставлення до них у засобах масової інформації є не тільки правом, але й природним завданням ЗМІ**. Це цілком співвідноситься і з державною політикою у сфері протидії проявам нетолерантності. Так, у Державній програмі економічного і соціального розвитку України на 2010 рік (Антикризовій програмі), затвердженій Законом України від 20 травня 2010 р. № 2278-VI, констатовано, що «на сучасному етапі наявні [...] криза [...] толерантності, прояви ксенофобії [...] та наслідки, які їх супроводжують: злочинність, ВІЛ/СНІД [...] у молодіжному середовищі»²⁵. У зв'язку з цим ставиться завдання щодо «підвищення ефективності державної підтримки вразливих верств населення»²⁶, до числа яких, за

²² Pediatrics. — Vol. 118, Number 1. — July 2006. — Pp. 349–364.

²³ Докладніше див.: Кон І. С. Мальчик — отец мужчины. М., 2010.

²⁴ Оцінка чисельності дітей та молоді вікової групи 10–19 років, що відносяться до груп ризику / ЮНІСЕФ, ГО «Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка». — За ред. канд. соціол. наук Балакіревої О. М. — К., 2011. — С. 35.

²⁵ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2278-17>.

²⁶ Там же.

показниками соціальної уразливості, можна віднести і представників ЛГБТ-спільноти (лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів)²⁷.

У цьому контексті варто зазначити, що 16 листопада 1995 р. Генеральною конференцією ЮНЕСКО затверджено Декларацію принципів толерантності, яку підписали представники 185 країн, включаючи Україну. В ст. 1 цього документа, зокрема, зазначено: *«Толерантність означає повагу, прийняття та правильне розуміння багатого різноманіття культур нашого світу, наших форм самовираження та способів прояву людської індивідуальності. [...] Толерантність — це гармонія в різноманітті. [...] Толерантність — це, насамперед, активне ставлення, формоване на основі визнання універсальних прав і основних свобод людини. [...] Толерантність — це обов'язок сприяти утвердженню прав людини, плюралізму (у тому числі культурного плюралізму), демократії й правопорядку. Толерантність — це поняття, що означає відмову від догматизму, від абсолютизації істини [...]. Прояв толерантності, співзвучний повазі прав людини, [...] означає, що кожний вільний дотримуватися своїх переконань і визнає таке ж право за іншими. Це означає визнання того, що люди за своєю природою розрізняються за зовнішнім виглядом, становищем, мовою, поведженню й цінностям і мають право жити у світі, зберігаючи свою індивідуальність»*²⁸.

Вочевидь, пропонований групою народних депутатів **законопроект щодо заборони «пропаганди гомосексуалізму» суперечить підтриманим Україною принципам толерантності, які викладені у процитованій вище Декларації на рівні ЮНЕСКО.**

—

«Свобода слова, яка лежить в основі діяльності ЗМІ, повинна бути обмежена шляхом встановлення відповідних заборон у законодавстві України», — так зазначають співавтори законопроекту в пояснювальній записці (абзац шостий розділу 1). Конституція України, як роз'яснено вище, містить **вичерпний перелік підстав**, за якими може бути обмежено свободу слова. Законопроект не містить жодної з таких підстав; отже, наведена вимога щодо обмеження свободи слова для ЗМІ, є **антиконституційною**.

Особливий подив мистецтвознавців викликає пропозиція законопроекту щодо внесення до Закону України «Про видавничу справу»²⁹ норми, за якою *«у видавничій справі забороняється [...] виготовляти чи розповсюджувати видавничу продукцію [...], що пропагує культ [...] гомосексуалізму»*. Адже як «пропаганду культу гомосексуалізму» можна тлумачити будь-який опис чи демонстрацію романтичних, еротичних, сексуальних взаємин між представниками однієї статі, що є інтегральною складовою художніх творів, зокрема творів образотворчого мистецтва, у більшості традиційних культур світу — від зображень одностатевих любовних обіймів на давньогрецьких амфорах, класичних творів давньогрецьких філософів та істориків до оспівування одностатевих взаємин Вільямом Шекспіром — і аж до присутності реалістичного опису одностатевих взаємин у сучасній популярній літературі, що віддзеркалює ті соціальні реалії, які притаманні сучасному світові.

²⁷ Див., напр.: Аналітичний звіт за результатами проекту «Моніторинг порушень прав людини в контексті доступу ЧСЧ до основних послуг з профілактики ВІЛ/СНІДу, лікування, догляду та підтримки» / Центр соціальних експертиз Інституту соціології Національної академії наук України. — За ред. Шеремета С. П. — К., 2011. — 120 с.

²⁸ Переклад з офіційного тексту рос. мовою, наведеного за гіперпосиланням http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_503.

²⁹ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=318%2F97-%E2%F0>.

У цьому контексті варто згадати принципову позицію Голови Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі В. В. Костицького, який у рамках однієї зі своїх веб-конференцій заявив, що *«поведінка людей, їхня сексуальна орієнтація [...] не є предметом діяльності комісії»*³⁰.

У пояснювальній записці до законопроекту його автори з очевидністю відносять гомосексуальність до категорії «сексуальних збочень», зазначаючи, що прийняття пропонованого ними проекту закону України *«сприятиме підвищенню ефективності протидії пропаганди сексуальних збочень в Україні»* (розділ 6). Як уже показано вище, таке трактування гомосексуальності є антинауковим. Крім того, воно є дискримінаційним і стигматизуючим. Насправді, віднести гомосексуальність до категорії сексуальних збочень можливо тільки шляхом внесення відповідних змін до Міжнародної класифікації хвороб майбутнього перегляду на рівні Всесвітньої організації здоров'я. Такі рішення приймаються аж ніяк не в площині національного законодавства, а на суто науковому міжнародному рівні.

Тому підкреслюємо, що **філософія пропонованого законопроекту у разі його прийняття увійде в протиріччя із засадами діяльності ВООЗ**, учасницею якої Україна (як Українська РСР) є з 1946 р.

При аналізі законопроекту не можливо обійти засади та перспективи участі України у процесах євроінтеграції. Так, 31 березня 2010 р. Комітет Міністрів Ради Європи ухвалив **за участю України** Рекомендацію CM/Rec(2010)5 «Про заходи із боротьби з дискримінацією на підставі сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності»³¹, в якій на адресу країн— членів Ради Європи висловлено таку рекомендацію: *«Держави-учасниці повинні вжити належних заходів для забезпечення [...] того, щоб право на свободу вираження поглядів дійсно могло здійснюватися без дискримінації на підставі сексуальної орієнтації або гендерної ідентичності, у тому числі щодо свободи одержувати і передавати інформацію з питань, які стосуються сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності»* (п. 13 Додатку).

При цьому *«імплементація [...] документів [...] Ради Європи»* прямо передбачена пунктом 46 Національного плану з виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, який затверджено Указом Президента України від 22 квітня 2011 р. № 494/2011³².

Таким чином, **прийняття пропонованого законопроекту суперечитиме рекомендаціям Ради Європи**, учасницею якої є Україна, та рішенням глави держави щодо імплементації цих рекомендацій.

³⁰ Глава НЭК по защите морали: Меня беспокоит то, что вопросы морали сводятся к показу обнаженных женщин [стенограмма веб-конференції В. В. Костицького, що відбулася 10 вересня 2010 р.] // Корреспондент.net [сайт]. — 13.09.2010 г., 11:00. — Режим доступу: <http://korrespondent.net/ukraine/events/1115441>.

³¹ Офіційний текст англійською мовою опубліковано на сайті Ради Європи: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1606669&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383>.

³² <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=2&nreg=494%2F2011>.

При оцінці законопроекту варто взяти до уваги також його передісторію та загальний соціально-політичний і релігійний контекст, у якому поява такого законопроекту стала можливою.

Так, 10 червня 2010 р. на нараді представників християнських конфесій було ухвалено спеціальну Декларацію християнських Церков України «Про негативне ставлення до гріха гомосексуалізму, його **пропагування** в суспільстві та спроб легалізації так званих одностатевих шлюбів (реєстрації одностатевих партнерств)»³³. У цій Декларації, зокрема, зазначено: «*В українському суспільстві, під виглядом боротьби за права людини й демократію, пропагується терпиме й навіть схвальне ставлення до самого явища одностатевих сексуальних відносин. Одним з проявів такої пропаганди є вимоги легалізувати так звані одностатеві шлюби або зареєстровані партнерства*». Звісно, особи, що підписали зазначену Декларацію, скористалися в такий спосіб своїм законним правом на свободу думки та слова, передбаченою ст. 34 Конституції України. Але та ж стаття, як уже зазначалося вище, в рівному обсязі гарантує свободу думки й слова також і для представників ЛГБТ-спільноти.

Ст. 24 Конституції України встановлює, що «*не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками*»³⁴. Отже, особи, які сповідують певні релігійні переконання (в тому числі християнські) **не можуть володіти в галузі свободи слова привілеями щодо осіб, які мають**, за формулюванням Основного Закону, «*інші переконання*», а саме — переконання в соціальній прийнятності одностатевих стосунків.

Таким чином, у разі прийняття законопроекту станеться диспропорційне й дискримінаційне звуження права на свободу думки та слова однієї соціальної групи при отриманні явної переваги іншою соціальною групою, що суперечитиме ст. 24 Основного Закону України.

—

При аналізі законопроекту важливо також розуміти мотивацію та можливі перспективні законодавчі кроки його ініціаторів. Аналіз публічних висловлювань народних депутатів України, які стоять у витоків аналізованого законопроекту, доводить, що вони дотримуються **різко гомофобної, дискримінаційної, образливої позиції щодо ЛГБТ усупереч універсальній концепції прав людини**.

Так, народний депутат **Є. І. Царьков** переконаний: «*У Радянському Союзі за таке [одностатеві сексуальні зв'язки між чоловіками] справедливо наступало тюремне ув'язнення!*»³⁵; він же таврує гомосексуалів стигматизуючим, образливим чином: «*я підготував законопроект против гомосексов. Підписал его во [...] фракциях ВР [...]. Вот кодро и беснуется*»³⁶. Звичайно, заяви такого роду слід тлумачити як порушення

³³ http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=684:1&catid=50:zv&Itemid=78&lang=uk.

³⁴ <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.

³⁵ Рябчун Ю.: Против меньшинств мобилизуют большинство: Депутаты хотят принять закон о запрете пропаганды гомосексуализма // Коммерсантъ Украина [газета]. — № 100. — 23 июня 2011 г. — Режим доступа: <http://www.kommersant.ua/doc.html?docId=1665220>.

³⁶ Рудь Б.: Большинство взялось за меньшинства // Подробности [сайт]. — 24.06.2011, 09:21. — Режим доступа: <http://podrobnosti.ua/analytics/2011/06/24/777069.html>.

конституційного права громадян гомосексуальної орієнтації на повагу до своєї гідності, гарантованого всім людям 28-ю статтею Конституції.

Інша ініціаторка аналізованого законопроекту, народна депутатка України **К. Є. Лук'янова** заявляла, зокрема, таке: *«гей-культура [...] ставить перед собою за мету ліквідацію чоловіків-захисників як класу»; «буває, що матінка-природа жартує [...], в тому числі, і тим, що на світ з'являються діти з відхиленнями: наприклад, що мають статевий потяг до осіб власної статі»; «мета [наступу гей-культури] одна: знищення України як держави»³⁷.*

Народний депутат України **Т. В. Чорновіл**, який також поставив свій підпис під законопроектом, переконаний, що «гомосексуалізм» «демонструється» і «пропагується» зірками світової естради. Так, коментуючи концерт у м. Києві сера Елтона Джона, який відбулася 16 червня 2007 р., п. Чорновіл безпідставно заявив: *«Це був концерт демонстрації певних особливостей, традицій і орієнтацій. [...] По суті, там неприкрито рекламували гомосексуальні стосунки»³⁸.*

Інша підписантка законопроекту — народна депутатка України **Л. С. Григорович** — неодноразово виступала із заявами антинаукового, гомофобного та образливого для представників ЛГБТ-спільноти змісту на кшталт таких: *«Як лікар я вважаю, що [гомосексуалізм] це глибока патологія, коли у чоловіка не вистачає чоловічих гормонів, а у жінки — жіночих. [...] Це, повторюю, вроджена нестача відповідних гормонів»³⁹; «[одностатевим парам] властиві гріховні методи та принципи життя»⁴⁰; «содомія рівнозначна продажу душі чи вбивству собі подібного»⁴¹.*

Огляд особистої позиції народних депутатів України — ініціаторів аналізованого законопроекту доводить, що подана ними законодавча ініціатива віддзеркалює їхню гомофобну, дискримінаційну, образливу щодо ЛГБТ позицію, яка у деяких своїх проявах виходить за рамки конституційного права громадян на свободу слова, порушуючи конституційне право ЛГБТ на повагу до своєї гідності. Таким чином, їхню спільну законодавчу ініціативу, втілену в законопроекті № 8711, слід розглядати як інституційне зазіхання на право гомосексуальних і бісексуальних громадян на повагу до їхньої гідності, гарантоване ст. 28 Конституції України.

—

Говорячи про потенційні перспективи впровадження зазначеного законопроекту, слід зазначити, що його прийняття створить **широке поле для зловживань посадовими і службовими особами, передусім — працівниками правоохоронних органів**. Оскільки в законопроекті **розміто предмет правового регулювання**, про що вже йшлося вище, то в разі його прийняття буде створено передумови для вибіркового переслідування громадян і

³⁷ Хоменко С.: Катерина Лукьянова: «Один умный гей на нужном месте может зарубить инициативы пары сотен депутатов» // Главком [сайт]. — 16.05.2011 10:00. — Режим доступа: <http://glavcom.ua/articles/3729.html>.

³⁸ Сергеева А.: Янукович и Мороз проигнорировали Элтона Джона из-за его ориентации // Российское информационное агентство «Новый Регион» [сайт]. — 19.06.2007. — Режим доступа: <http://www.nr2.ru/kyev/124693.html>.

³⁹ Сковрцов Д.: «Хода в Европу»: Виктор Ющенко взял под свою опеку кинематографистов-гомосексуалистов // Независимое информационно-аналитическое издание «УРА-Информ» [сайт]. — 26.10.2006. — Режим доступа: <http://ura-inform.com/archive/2006/10/25/gomiki/>.

⁴⁰ Куришко О.: Однополые пары и дети. Разрешать ли усыновление? // Weekly.ua [сайт]. — 10.03.2011. — Режим доступа: http://weekly.ua/pulse/pro_contra/2011/03/10/110002.html.

⁴¹ Там же.

юридичних осіб на надуманих підставах. Ідеться, зокрема, про створення названим законопроектом умов для шантажу людей (працівників мас-медіа, книговидавців, митців тощо) з метою вимагання грошей на підставі уявної участі людини чи юридичної особи у «пропаганді гомосексуалізму» чи поширенні «культу гомосексуалізму».

При законодавчій невизначеності терміна «пропаганда» саме як пропаганду можна тлумачити широке коло проявів: публічну дискусію з питань сексуальності в аудіовізуальних ЗМІ; демонстрацію в мистецтві одностатевого кохання; продаж у секс-шопах сексуальних іграшок, створених для чоловіків, які практикують секс із іншими чоловіками; інформування в пресі про легалізацію одностатевих партнерств у певній країні світу.

Прийняття критикованого законопроекту призведе до численних соціальних наслідків негативного змісту, які штучно спотворюють соціальне, інтелектуальне, наукове, мистецьке життя країни. Пропонований законопроект № 8711, зокрема:

- 1) поставить поза законом тиражування репродукцій низки образотворчих творів класичного мистецтва, видання деяких творів класичної літератури;
- 2) фактично поставить поза законом видання спеціальних друкованих засобів масової інформації, орієнтованих на гей-аудиторію, які законно зареєстровані, видаються та поширюються в Україні;
- 3) унеможливить існування в доменній зоні «.ua» інтернет-сайтів, створених для задоволення інформаційних потреб гомосексуалів;
- 4) поставить під сумнів поширення в публічному просторі достовірної наукової інформації про гомосексуальність;
- 5) де-факто ускладнить (якщо не унеможливить) публікацію в періодичних наукових виданнях результатів досліджень з питань гомосексуальності та питань одностатевого сексу;
- 6) загальмує розвиток сучасної наукової сексологічної думки в Україні;
- 7) зробить неможливим формування адекватних програм сексуальної просвіти для школярів тощо.

Підсумкові пропозиції

На підставі всебічного аналізу законопроекту від 20 червня 2011 р. № 8711 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо захисту прав дітей на безпечний інформаційний простір)» Верховній Раді України **пропонується відхилити його при розгляді в першому читанні**, з урахуванням негативних висновків Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України та профільного Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації.

ЮРИДИЧНА СЛУЖБА

**Всеукраїнської молодіжної громадської організації
«Молодіжний правозахисний центр»**

29 вересня 2011 р.